

Tas Latweefchu draugs.

1841. 25 Septbr.

39ta lappa.

J a u n a s s i n n a s.

Is Riġges. Polzeijes=teefa tē preeffch pahri deenahm islaide sinnu, kas Latweefchu wallodā pahrtulkota tā skann: "Rad tē pilfatā 13tā September kaġdā istabā trihs zilweki gulluht krahsna twaikā noslahpuſchi, tad no teefas puffes ar ſcheem raksteem wiſſus Riġges eedſihwotajus pamahza, lai krahsnus eekurrinajoht un aistaiſoht jel ſargahs, ka wairs tahda nelaimē ne noteef, un ſewiſchki buhs, kad ruddeni krahsni pirmureiſ eekurrina, to tiſ darriht ar weeglu, kauſu malku, un no paſcha rihta, un arri tad krahsni ne maſ ne aistaiſiht, woi, pirms aistaiſa, labbi pahrlēezinatees, ka ohgles jau isdſiſſuſchas. — Zurklaht teefa wiſſus kungus un mahjas ſaimneekus luhds, lai arri ſaweem deeneſt=laudim ſchahs mahzibas dohd ſinnaht."

• No Sigguldas, Widſemmē. Seſchpadſmitā ſwehtdeenā pehz waſſaras ſwehtku atſwehtes mums bija pateizibas= un preezas=deena, jo pehz islaiſtas Keiſeriſkas baſnizas=teefas pawehleſchanas jaunā baſnizā, pee Jaun=Kempes muiſchas uſtaifitā, pirmo reiſi Deewa wahrdi tappe turreti, no draudſes mahzitaja un no 2 zitteem, ko tas ſewim par paligeem bija iſluhdſees. Draudſe, ar leelem pulkeem ſanahkuſi no ſchahs un no zittahm weetahm, dſeedajoht gahje uſ to jaunu Deewa nammu, tee mahzitaji un muhſu baſnizas pehrminderu=kungi tohs ſwehtus rihtus un ſwehtas grahmatas neſſe. Preeffch baſnizas durwim ſchahs draudſes mahzитайs ihkſus wahrduſ runnaja, tad altara preeffchā eefwehtifchanas wahrduſ Latweeſcheem, pehzaki Wahzeefcheem. To ſpred-diġi Latweeſcheem ſazzija Suntaschu mahzитайs pahri 1 Moſ. gr. 28, 10—22.; Wahzeefcheem Krimmuldes mahzитайs pahri 1 Korint. gr. 3, 16, 17. No wiſſas ſirds dibbina pateiſchanas dewam muhſu labbdarritajai, tai wezzai ſchehligai Sigguldas un Jaun=Kempes muiſchas leelmahtei, kas tahs naudas isdohſchanas pee ſcha Deewa namma weena patti panehmusees, un wiſſeem, kas pee wiinna uſtaififchanas uu iſrohtafchanas kaut kà palihdſejufchi. — Miſleſtibas uppuri tappe ſalaſſiti par to jaunu baſnizu, kas pehz ta Latweeſchu drauga 1840 ſtas lappas tai Latweeſchu draudſei Pehterburgas pilsſehtā irr uſtaifama. Un kà muhſu baſnizas walſts zeenigi kungi ar zitteem weeſeem Sigguldas muiſchā ſanahze uſ lihgfmu maltiti, tā arri muhſu draudſes nabbagi miſligi tappe meeloti. R. E. P.

Is Lei pziges. 23ſchā Auguſt tür nomirre atwofahs, wahrdā Triſchler, kam maſ neddekas papreeffch lohti baggata mamſele, ar wahrdu Bo=ſe, pee ſawas

mirschanas wiffas sawas mantas bija atwehlejuse. Kungs apfirge gluschy no behdahm, dsirdejis to wallodu, ko laudis isnessuschy, ka winsch laifam ar schahdahm tahdahm ffohlahm few schahs mantas effoht atwihlis.

• Kahrlis, tas puff-atstauka saldats.

Stahsts.

(Zettorta dalka.)

"Woi tu dsirdi, kà tas puisis runna?" — tà fazzija wezs-tehws sawam dehlam. — "Man schkeet, itt kà gaisma wiinna firdi buhtu mettucees. Zawa, manna un wiinna mahtes luhgshana gan buhs labbus augtus nessufe. Woi es ne daudstreif esmu fazzijis: Zee wezzaki, kas labbi proht Deewu luhgt, tee pee saweem behrneem teescham preeku peedfihwohs un tohs pehdigi eeluhgs debbesis?"

Pa tam bija mahte eesauluse istabà tà patt sawu ohtru dehlu Jahni, no 16 gaddeem, kas nu patt lohpus bija eelaidis kuhri, kà arri Mariu, sawu wezzaku meitu, no 18 gaddeem, kas kà rohse seedeja un pat labban bija gahjuse to weenu gohtinu flaukt, kas teem no pirmajas baggatibas wehl atlikke. Abbi, brahlis un mahse, apfampe Kahrlis mihligi un brihnojahs pahr wiinna munduri, luhgdami, lai jel tahs smaggas zekka-drehbes nogehrbu, un paschi winnam palihdseja; bet tik ko tee to leelu sohmu winnam nosprahdseja un nonehme no mugura, sauze abbi: "Alf nabbaga Kahrlis! zif gruhri tew bija, tahdu smaggu nastu tik garu zekku nest!"

"Tà gan schkeet, mihlee," — tà Kahrlis arbildeja, — "bet kad juhs redsefeet, kas tanni sohma eekschà, tad gan tizzeseet, ka man naw bijuse gruhra. — Sezseet nu, kamehr ugguni eenessihis, sohmu turp us benki, un lai preezajamees, ka Deews mums scho deenu lizzis peedfihwoht!"

Zee abbi masaki behrni, Lihsite un Anzihes, kà jau behrni, gluhneja turp, kur Jahnis sohmu bija nolizzis. Peegahjuschi, apfkattija to, gribbedami labproht sinnah, kas tur effoht eekschà, un woi ne arri preeksch winneem laifam kahds fringelis tur atrohdocees. Mahte pa to starpu ahtrumà bija sagahdajuse waffarinu, Maria flauze gohwi, un Jahnis bija aistezzejis, kaimineem sinu doht, ka brahlis effoht pahrnahzis. Kahrtam bija apsehstees ais galda, abbu tehwu starpà. Winsch teem stahstija, kà ihsten effoht ar wiinna pahrnahkschanu, stahstija arri pahr wezzu Jahni, un tee atkal winnam isreize, kas pee teem tanni laifà notizzis, kamehr winsch bijis pulkà. Pehz masa brihtina atkal wiffi bija sapulzinajuschees istabà. Mahte uslikke lukturi ar swezzi us galdu, un Jahnis arnesse brahta sohmu un nolikke galdà us to gaischaku weetu; tee masee uskappe us benki, wiffi gaididami, ko nu redseschoht. — "San nomannu" — tà fazzija Kahrlis — "ka juhs ne warreet meerà sagaidiht mannas apsehptas mantas redseht! Kahdischu jums; bet juhs ne redsefeet neds seltu neds sudrabu, bet kas tomehr dahrgaks, wairaf wehrte, ne kà wifs, kas ween schat pasaulé. Sewischki jums maseem buhs man sohliht, ka tahs zeenà gohdà turrefeet." — Tà runnadams, atsprahdeja sohmas fikfnes, wiffi fkattijahs us winnu, ir abbi tehwi un mahte peenahze pee galda. Kahrlis, sohmu pa wiffam attaisijis, un kahdas drehbes

nonehmis no wirfus, iswille leelu grahmatu: "Schè, mihtajs wezs-tehws, jums atnessu weenu bih beli. Dsirdeja, juhs effoht schelojufchees, fa juhsu bihbelei lohti smalki wahrdi irraid, fo wairs labbi ne warreet faredseht, un fa tomehr dsihwoht ne warreet, kad few no swehteem raksteem ne warreet padohmu, eepreezinafchanu un spehku smelt. Schai bihbelei irr rupji wahrdi, fa preeksch wez-jahm azzim waijaga."

"Wairak preefa, mihtajs Kahrli," — tà fazzija wezs-tehws — tu man ne buhtu warrejis darriht! jo es jau ilai few tahdu bihbeli wehlejohs, un kuretsch zilweks gan gribbetu un warretu bes tahs dsihwoht? — Rà ta meefa iskalst, kad tai kahdu laiku to waijadfigu usturru atrauj, tà patt arri dwehselei klah-jahs, kad ta ne ar ween ar Deewa wahredeem tohp usturreta: sakalst un paleef neaugliga preeksch wiffa labba. Tà, fa meh's luhgschanà ar Deewu runnajam, tà winsch zaur teem swehteem raksteem runna ar mums; un kam tee swehti raksti sweschi irr, tas ne derr nedf par saimneeku, nedf zittà kahdà dsihwibas kahrà. Tadeht es juhs, mihti behrni, ar ween esmu passubbinajis tohs lassih, fa mums tas swehts Pahwils mahza." (1 Tim. 4, 13.; 2 Tim. 3, 14—17.)

"Arri es tew no firds pateizu par to dahwanu, fo tu muhsu mihtam wezs-tehwam effi dewis!" — Tà fazzija Kahrta tehws. — "Nu winsch mums atkal warrehs tohs swehtus rakstus preekschà lassih. Raut jel mums arri ihstenas aufis buhtu dsirdeht, un faut tee wahrdi mums arri firdis saknotohs un labbus augtus nestu, un mums paliktu par kahju spihdefli, par to weenigu gaismu us wisseem muhsu zekkeem, un par to weenigu eepreezinafchanu tanni stundà, kad mums ja-schkerahs no schahs pasauls!" — "To lai dohd tas Rungs, muhsu pestitajs!" — tà fazzija wezs-tehws, zeppuri nonehmis un rohkas salizzis, us deb-besi skattidams.

Wiffi palikke kahdu brihtinu fluffu, tad fazzija Kahrli's: "Preeksch jums, mihtajs tehws, es schè kahdu grahmatu atnessis, kur juhs arri labbu pulku pascha Luttera spreddiku arraddiseet. (Deewa wahrdu mihtotajeem imu un 2 tru sehju.) Juhs effeet eesahkufchi mahjâs wezs-tehwa weetà Deewa wahrdu's lassih; tadeht zerreju, fa schi grahmata jums itt mihta buhs."

"Zeefcham lohti mihta, mihtajs dehs!" — tà atbildeja tehws, pateifdams — es tahdu jau fenn few gribbeju sagahdaht. — Bet tawa mahte ar ween wehlejahs to grahmatau, fo tas zeenigs kungs Tohmas Willok wisseem swehteem un grehziineekeem par pamahzifchanu irr farakstijis un kam wirrakstis: "Dahrga meddus lah fite." Winna tahdu pee muhsu wezzas raddineezes Karihnes redsejuse, kas daschà behdu deenà zaur to irr eepreezinajusees, bet — — —

"Arri par to irr gahdahts!" — tà isfauze Kahrli's preezigi — "schè, mihta mahte, es jums to atnessu, un wehl weenu jauku grahmatu, ar to wirrakstu: "Swehti stahsti is Deewa raksteem islassiti." Redseju schahs abbas grahmatas pee Zahna, un dsirdeju no winna, fa wezza deewabihjiga Karihne tahs paschas lihds sawam swehtigam gallam no rohkahm naw islaiduse, fazzidama, fa tahs lohti labbas effoht. Es dohmaju: Karihne, kas tik dauds behdas iszeetuse, tik dauds swehtibas luhgdama panahkufe, un pee sawas leelas

wahjibas un nabbadsibas ar ween tif meeriga un preeziga bija, ta gan buhs is-
 prohwejufe, kas labs un derrigs effoht, un raug' tadeht jums pirku schahs grah-
 matas. — Wehl peeminuu, ka Katrine man zittkahrt stahstija, ka wiinas jaunās
 deenās tahdas derrigas grahmatas ifkatrā mahjā effoht atradduschahs, bet ka tee
 zilweli tad arri wehl tif tauni ne effoht bijufchi, kà taggad. Wezzōs laifōs
 dohmaja, ka ifkatrs zilweks, kas Deewa wahrdus smahde, pelnijohht karratawu,
 un ka bes Deewa luhgschanahm ne kahdā mahjā Deewa fwehtiba ne warroht at-
 rastees, neds darbs, neds ehdeens isdohtees, ja turflaht to Kungu ne peefauzohht
 un tam par wiina dahwanahm ne pateizohht. Muhfu laifōs, Deewam schehl!
 gan mas no tahdahm leetahm dsird, bet turpretti dauds no besdeewigeem wezza-
 keem, no nerahtneem un stuhrgalwigeem behrneem, no nepaklausigeem appakfch-
 neekeem, no karrā un affins=isleefchanas; un gan retti tahds zilweks atrohдах,
 kas sawas dshwofchanas negantibu arsiht, un atgreesdamees, to schauru zelku
 tahs dshwibas sahht staigahht.“

D. R.

(Zittas dakas us preefschu.)

(Pee 38tas un 39tas lappas peeder wessels bohgens par pawaddoni, un tur atz
 rohдах: 1) Etahsti, kà friftiga tizziba, tahm waijaschanahm pretti, tattschu jau pirmā
 laifā klud us zittahm semmehm un tur sahze faknotees. Weidsama dakā. 2) Etahstē,
 kà Mahrtn Lutters sawu leeniti Deewam atdewis; un 3) Dseefmas: Deews irr fwehts
 un taifns; Saberrigs prahts; Labba apsinaschana; Sirds schehlafiba; un Stohlneeku
 ribta=dseefma.)

Sinna, zil naudas 24. September-mehn. deenā 1841 eefsch Nihges maksaja
 par daschahm prezzehm.

Par	Maksaja:	Sudr. naudā. Rb. R.	Par	Maksaja:	Sudr. naudā. Rb. R.
1	pohru rudsu, 116 mahrzinus smaggu	1 70	1	pohdu (20 mahrzineem) wasfu	7 —
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1 20	—	tabaka	— 65
—	kweeschu, 128 mahrzin. smaggu	3 —	—	fweesta	2 25
—	ausu	— 75	—	dseltes	— 75
—	frau	1 60	—	linnu, krohna	2 —
—	rupju rudsu = miltu	1 70	—	brakka	1 80
—	bihdeletu rudsu = miltu	2 20	—	kannepu	— 90
—	bihdeletu kweeschu = miltu	4 —	—	schkichtu appinu	2 —
—	meeschu = putraimu	1 90	—	neshkichtu jeb prezzes appinu	1 —
—	eefala	1 20	—	muzzu silku, eglu muzzā	7 50
—	linnu = sehklas	3 —	—	lasdu muzzā	7 75
—	kannepu = sehklas	1 50	—	smalkas fahls	4 —
1	wesumu seena, 30 pohdus smaggu	3 —	—	rupjas baltas fahls	4 40
barrotu	wehreschu gaku, pa pohdu	1 —	—	wahiti brandwihna, puffedegga	12 50
			—	diwdegga	16 —

Lihds 24. Septbr. pee Nihges irr atnahkufchi 1022 fuggi un aisbraukufchi 1002.

Drihtw drikkcht. No Widssemes General-gubernementes pusses: Dr. C. E. Napierfky.

Latweeschu drauga

p a w a d d o n s

pee № 38 un 39.

18 un 25 September 1841.

• S t a h s t i,

gahjis pasaulé ar kristigu tizzibu no Apustuku laikeem libds taggad.

1 m a j s l a i k s.

No pirmeem wassaras swehtkeem libds keiseram Konstantin.

(No 33fcha gadda libds 32tam veh; Kristus peedsimschanas.)

2tra nodalka.

Kà kristiga tizziba, tahm waijaschanahm pretti, tatschu jau to laik' flua us zittahm semmehm un tur sahze saknotees.

(Weidsama dalka.)

Schweizeru semme stahweja jau 60 gaddus appaksch Reemeru waldischanas, pirms Kristus peedsimme, un Reemeru tur jau mallu mallas zikkadelles un pilssehtas bija usbuhwėjuschi, no kurrachm fewischli diwas bija tahs leelakas; tahs fauze Wilflisburg un Windisch. Zaur schahm pilssehtahm, kur Reemeru te sweschâ semme bija eedsihwojuschi, nahze arri turp ta suna no tahs kristigas tizzibas un schi patte. Bet ko schahs semmes wezzas gramatas stahsta pahr tahm pirmahm kristigahm draudsehm tannis puffes un pahr tahm daschadahm publeh'm, ar ko tur tee wihri Beatus, Wiktors, Ursus un Weliks un weena feewa, Regula wahrda, effoht kahwutchees paschi pirmi to kristigu tizzibu tur fluddinajoht, tas mums ne schkeetahs pilna taisniba buht. Tik no ta laika, kad Konstantins waldbija un ewangeliums skaidraki tanni semme tikke fluddinahs, atskaidrojahs arri tee stahsti pahr to, kas tur notikke.

Eeksch tahdas semmes, kahda ta Wahz' semme wezzds laikds bija, kas drihs wiffzaur tik kupls meschs ween, ka tur zilweks lehti ne warreja flukt zaur, un kur negantas plehsigas tautas dsihwoja, — eeksch tahdas semmes wiffa gudriba un patte ta kristiga tizziba ar ween nahze un auge pa uppmallahm; jo ka tsch te papreeksch to meschu sahze iszirft, arri tautas, weena ar ohtreu satikdama, weena no ohtras gudribu mahzjahs. Ta arri Reemeru eeksch Wahzsemmes tannis trihs pirmos gaddu simtendos wiffpirmak uppmallahs sawus zeemus usbuhwėja, un zaur scheem tur arri eenesse to kristigu tizzibu. Tapehz tur arri pee Donau-uppes un Rein-uppes useemam tohs pirmus Reemeru zeemus un tur patt arri tahs pirmas kristigas draudses. Dalka Wahzsemme Kristus mahziba tik veh; gaddu simtenceem zellu atradde. Bet pee Rein-uppes kreifas mallas meh's jau agri useemam, ka tur sahze tahs leelas pilssehtas buhweht, kuru wahrdi taggad pa wiffu pasauli sinnamu un ta skann: Basel, Breisak, Strasburg, Worms, Speier, Mainz, bet pahr wiffahmi spihd ta jau to brihd' tohti leela pilssehta Rodln, un schai tuwuma Trier. Schinni weeta, ka reiz, effoht ta pirma kristiga Wahz' draudse bijuse. Bet us kahdu wihsi ta kristiga tizziba Rein-uppmallneekem effoht nahkufe, pahr to mums ne kahdas skaidras sinnas naw.

Laikam tã buhs notizzis. Cefahkumã Reemeru gan fawu paganu tizzibu Wahzeefcheem buhs gribbejuschi usspeest, pirms wiinu paschi sinu pahre to kristigu mahzibu bija dab bujuschi. Bet lai nu gan Reemeru elkãtizziba dauds labbaka ne bija, ne kã wezzu Wahzeefchu, tad tok zaur to, ka schee nu jau ohtru leeku tizzibu bija redsejuschi, wiinneem prahts jo labbaki bija fataisigts, to flaidru kristigu tizzibu peenemt. Zeescham arri atrohdam jau ohtrã gaddu simteni leezibu pahre schahm draudsehm, weenã grahmata, ko Lijones pilssehtã tas wezs bissaps Irenehus irr rakstijis, un fur winsch stahsta, ka wiinna deenãs tahs kristigas draudses Wahzsemme (pee Reinuppes tã patt leijã, kã augschã) zittu ne ko ne effoht tizejuschi un mahzijuschi, ne kã tahs zittas draudses pa rihtapuffi; un kad 25 gaddi wehl bija pagahjuschi, tad to paschu arri tas wezs basnizastehws Tertullians apleezina. Zaukas siltas Stahlies semmes eedshwotajeem ar ween reebe, dohmajoht us to nejauku, aukstu Wahz' semmi. Jo tẽ laudis dshwoja gluschi kã mescha zilweki sawãs nejaukãs maikãs. Prahts wiinneem ar ween neffahs us karroschanu un meddshchanu. Saweem deeweekteem wiinu kalpoja ar dauds affininim un teem arri drihscham uppureja zilwekus. Wiinu semmes augsti kalni drihs wissu zauru gaddu bija aplahit ar sneegu un leddu; klaijas weetas bija apaugtas ar kupleem mescheem, fur tee sawus elkus gohdinaja un peeluhdse. Wehl zettortã gaddu simteni tur tam leelam esaram, ko fauz Boden-esaru, tik kupls meschs bija wissapfahr, ka ne weens pats zilweks zittur pee wiinna mallas bija nahzis, ne kã tur, fur Reemeru karrawihri ar zirri few zellu bija iszirtuschi. Seemas tanni semme bija garras un stipras, un swehri un tshuhffas atraddahs leelã pulkã.

Ea semme, ko taggad Sprantfchu semmi fauz, un fur to laik' tauta dshwoja, kam wahrds: Galljer, bija, pirms Reemeru eenahze, tã patt kã Wahzsemme wezds laikos gluschi tuffcha weeta, tik ar pelkeem, mescheem un fillahm. Bet no ta laika, kad Reemeru Galljeru semmi uswarreja, tẽ eefahze dehsstih wiinna un zittus auglu kohfus, un usbuhweht pilssehtas. Saweem preestereem jeb mahzitajeem, ko nosauze Druhidas, Galljeri paklawfija eefsch wissahm buhschanahm un faut gan wiinu mahzibas ne tik gekkigas un pasakku pilnas ne bija, ne kã zittahm paganu tautahm, tok wiinu deewecku kalposchanas, pee ka zeeti turrejahs, bija affaininas un breefnigas. Tauds weetas wiinu few leelas elku bildes no fahrkleem un meldreem sapinne, zilwekus eeflehdse eefschã un tã lihds ar scheem fã dedsinaja. Tahdas negantas wiinu deewecku kalposchanas bija! Pascheem teem Reemerem, kas tok arri bija pagani, firds istruhkãhs no tahm; tapehz arri iszirte wiinu elku birses un isnihzinaja wiinu mahzitaju fahr, un to wissu jau bija darrijuschi, pirms scheem tahs isnihzinatas elku tizzibas weeta warreja to kristigu tizzibu doht. — Woi tu jau redsejis, kad kahdã pawaffarã sneegs ilg gulleja tawã dahrsinã lihds pat Merz-mehnescha gallam, bet us reis kahdã siltã nakti sahze kustin, kã tad ohtrã rihtã reisu reisahm zittas smuffas pulkes jau stahweja seeddõs? Nu tã patt Galljeru semme notikke ar tahm pirmahm kristigahm draudsehm. Jau puffohtri simts gaddi pehz Kristus peedshimchanas bija aisgahjuschi, bet wehl ne warreja manniht, ka tur sinu no kristigas tizzibas bija atnahfufe; bet tik ka schi tur ar spehku atffanneja, luhk' tad arri tuhlin jau eeraudfija leelas leelas draudses eefsch Lijones, Wiennes, Arles u. t. p., kas jau tik warren bija auguschas, ka tee waladneeki, kas wehl wissi bija pagani, sahze bailotees, ka nu ar paganu tizzibu eefchoht pa gallam, un tadeht nehmahs tohs kristigus laudis nihdeht un wajahht. Warr buht, ka tee pirmi fehklas graudini schinni jaukã Kristus dahrsã bija atwesti no Mas-Ahlias, woi

zaur Keemeru karrawihreem, kas no turrenes nahkufchi schè stahweja kohrteli, woi zaur isfuhiteem mahzitajeem, kas ihsten tapeh; bija atnahkufchi, arri tè tahs dwehfeles pee Jesu greest. Bija tè arri tee pirmi kristigi biffapi, kas mums is wezzahm grahmatahm sinjami, ar wahrdeem: Mikezius, Wotinus un Trenchus, teescham wiffi no Mas- Uffias. Tà nu no schahs paschas semmes, kury treschâ gaddu simteni preeksch Kristus leeli barri Galljeru kauschu bija aisgahjuschi, un kur teem Gallatereem wehl no winneem tas wahrds tà fakkoht bija palizzis, — no schahs semmes winneem par to atkal ta pirma preezas-sinna pahr Kristus atnahze. Bet kà tè Kristus kalpi to zeetu semmi dabbujuschì usart un to fwehtu sehllu isfeht, ar kahdahm publeh'm un behdahm winni kahwufchees, jeb kahdus preekus redsesufchi, to ne sinnam wifs. — Tik ka Kristus basniza Galljeru semmè bija zehlfuees, tad pagani arri jau fahze to nihdeht un wajjah, bet tas, flawehts Deews! tai ne isdewahs wis par fahdi, bet par jo leelaku laimi un gohdibu, kà meh's us preekschu schinnis stahstòs redsefin. Ap puffreschu gaddusimteni nahze, — tà tahs wezzas grahmatas stahsta, — septiu kristigi mahzitaji no Itahljes semmes Galljeròs, tè kars fawâ weetà eedshwoja un ap winneem kristigas draudses sadewahs. Bet schi arri ta weeniga sinna, kas mums pahr winneem. Kad schis muhsu pirmajs laiks jau drihs bija pagahjis, tik tad kristiga tizziba dabbuja Galljeru semmè wairak isplestees, jo tad arri jau waldneeki winnai fahze aisstahweht.

Arri Spaner'u semmè kristiga tizziba agri faknojahs; jo no wezzewezeem laikeem jau Spaneri leelahs, ka pats Apustuls Pawuls winnu pirmu kristigu draudsi effoht eezehlis, un to paschu arri tas wezs basnizas-tehws Klements fawâ grahmata apleezina, kà jau fazzijam. Bet wairak ne ko ne dabbujam sinnaht pahr to, kà laudis tanni semmè no paganu tizzibas effoht peegreesufchees pee kristigas. Tok jau ap puffreschu gaddusimteni tohti leels pulks kristitu zilweku tur buhs bijis; un jo rettal' to laiku kahds atraddahs, kas us Jesu tik ar mutti fazzija: „Kungs! Kungs!“, jo wairak warram preezatees, kad arri mas puljinsch ween kur atraddahs.

No Brittaner'u jeb wezzu Calenderu semmes tee wezzi stahsti fluddina, ka tur arri pats Apustuls Pawuls pirmu sinnu no Kristus effoht atneffis. Woi teefs, woi ne, to ne sinnam, bet tok no teem wahrdeem wisseem, ko tee basnizas-tehwi pahr to irr usrakstijuschì fawâs grahmatas, fahdri parahdahs, ka ewangeliums tatschu ne wehlaki, ne kà, ohtram gaddusimtenim eefakkoht, us Calenderu semmi nahjis. Wezzas grahmatas stahsta: weens Calenderu karrawihrs, dewin gaddus fawâ dsimteni laimigi prett Keemeru karraspehku kahwees, tok beidscht ar feewu un behrneem tizzis wangòs un aiswefts us Rohmas pilssehtu. Tur winni effoht sanahkufchi ar kristigeem zilwekeem, to tizzibu eemahzijuschì, un (62rà gaddà peh; Kristus peeds.) pahrnahkufchi, to arri fawas semmes laudin fluddinajuschì. Effoht zitti kristigi zilwekt, warr buht arri pats Pawuls, no Rohmas winneem nahkufchi lihds un pee schi fwehta darba palhdsejuschì. — Arri Calenderu semmè, tà patt kà Spranschu semmè, to laif' pagani faweem deewekteem kalpoja peh; tahm mahzibahm, ko tee Druidi fluddinaja; un weena wezza Calenderu stahstu grahmata fakka, ka tur tik pat leels bars to deewektu effoht bijis, kà eeksch Egiptes semmes, un tee arri tik pat nejauki isfaktijuschì, kà tur. Bet Keemeru Keisers Klaudius likke 61mâ gaddà wiffus winnu paganu mahzitajus nokaut un winnu elku dirses isnihzinah. Kamehr nu tur karsch bija, tamehr, sinnam, tur pa masim ween ar to kristigu tizzibu

gabje; ne mas winna kreetni ne gribbeja fakrotees, kalni ar to Keiseru Konstantinu wairaf meera atnahze.

Kad diwi fimts gaddi pehz Kristus peedsimschanas wehl ne bija pagahjuschi, tad tannis semmés pa Afrikas seemeta mallu kristiga tizziba jauki jau bija atspihdejuse, jo tad jau zaur zaurim tur leels pulks kristigu draudschu atraddahs, pee kurrachm tizziba labbi bija eesafnojupees. Pahr to mums nu gan sinnas ne kahdas naw, kas tee tahdi wihri bijuschí, kas té Seemel-Afrikas tukshós laukós pírmí tahs jaunás ne-isenhzigas dshwibas fehflu effohht isfehjuschi un to fehjumu aplaistijuschí; bet to gan nojehdsam, ka té arri laikam no Rohmas tas preezas-wehsts buhs atnahzis, jo no Seemel-Afrikas, wiffwairaf no Kartahgo-pilsfehstas, fur tannis puffes ta wiffleelaka kristiga draudse atraddahs, ar ween dauds tauschu andeleschanas deht staigaja us Rohmes pilsfehstu un atkal atpakkat. To pírmu sinnu pahr schahm kristigahm draudschm mums weens wihrs usrakstijis, pahr fo jums té jau daschreis effam stahstijuschí, un kam wahreds Tertullian, augsti zeenigs mahzitajs un basnizas-kungs eefsch Kartahgo-pilsfehstas. Winna laikós kristiga tizziba jau tik warreni bija isplehtusees, ka winsch tam Reemeru waldneekam kahdá grahmatá pehz taifnibas warreja rakstihht schohs wahrdus: »Ja tu arri us preefschu wehl tohs kristigus laudis eefsch Afrikas gribbi waijahht, fo tad darriff ar teem dauds tuhktoscheem tapatt wihrischkeem ká seewisshkeem, wezzeem un jauneem, no augstas kahrtas un semtigas, kas drohshá un preezigá prahtá nahks un apleezinahs, ka winni ir kristigi zilweki? Woi tew ugguns un sohbenu deesgan buhs, schohs wiffus nomehrdeht? No Kartahgo-pilsfehstas eedshwotajeem ween tew tad gan to desmitu dallu waijadsehs nonahweht, un zitti no scheem buhs tawi paschi raddi un draugi, zitti buhs no paschahm wiff-augstakahm kahrtahm. Ja tu ne gribbi apsehlotees pahr mums, tad luhdsams, apsehlojees pahr few paschu, apsehlojees pahr Kartahgo-pilsfehstu, apsehlojees pahr wiffu to semmi, fo Keisers tawai waldishanai ustizzeja.« — Zittá weeta schis pats wihrs raksta tá: Mallu mallás muhsu prettineeki sauz: wiffapfahrt pilsfehcai effohht tee Kristus laudis, un atraddotees wiffós zeemós, zikkadellés un us fallahm.« — Un teescham, kad puffreschu fimts gaddu wehl ne bija pagahjuschi, tad jau tanni walstí, fur Kartahgo-pilsfehca ta pírna bija, atraddahs 70 bissapi, un wehl fimts gaddi wehlaki, jau 446.

Arri us Egipteru augsch-semmi bija Jesus mahziba nahkuse, prohti: no Aleksandries-pilsfehstas, un tur ohtra gaddu fimtena gallá jau dauds dwehfeles bija atgreesufe, eepreezinajufe un tik stiprinajufe, ka winnas wiffas waijahchanas un paschas nahwes mohkas drohshí warreja iszeest. Pa treschu gaddu fimteni ustaifija eefsch Aleksandries leelu ffohlu, kas gan arri dauds palihdsesa, ka kristiga tizziba tanni mallá isplehtahs. No schahs ffohlas mahzitajeem ihpaschi leelá gohdá zeenigi schee wihri: Pantehnus, Klemens un Origenes. Bet ka to jaunú testamenti jau agri pahrtulkoja wezzu Egipteru wallodá, tas arri bija lohri labba un derriga leeta, jo tá schahs semmes laudis jo drihsaf un labbak to kristigu tizzibu dabbuja pasihht. Kad zettortajs gaddu fimtenis eefahzahs, tad Egipteru semmé jau tik warren leels pulks to kristigu zilweku atraddahs, ka kad appaksch Keiserá Diokleziana winnus gauschi waijaja, 140,000 tahdu bija, kas drohshí sawu tizzibu apleezinadami, few galwu likke nozirft, 700,000 zitti bija, kas woi zeetumá, woi wehrga-kalposchaná, woi no sawu tehwu semmes aisdsihtri sawu gallu atradde, ká mums tas wezs basnizas-tehws Eisebius to sawá grahmatá isstahsta.

Tà mehs, mihtli lassitaji, sawds stahstòs itt kà leelu rinke effam staigajuschì apfahret zaur wiffahm tahm semmehm pa Reemeru walfstibas rohbescheem; lai nu wehl par pabeigu eemam us walfstibas paschu wibdu, us Rohmes pilssehtu, fur kad Jerusalemè bija ispohtstita, kristiga tizziba wiffwairak dabbuja twertees. Raut gan schinni leelà pilssehtà laudis ar katru gaddu jo wairak palaidahs grehzigà un beskaunigà dshwofchanà, un arri tè ar ween no jauna dumpi un trohksni zehlahs, un Keiseri to kristigu tizzibu bes mitteschanas wajaja, tatschu appaksch winnu paschu azzim tas pulks to tizzigu zilweku tik warren auge, ka Keiseru puhles, winnus isnihzinah, drihs bija weltas. Ap trescha gaddu-simtena wibdu stahweja pee Rohmes draudses weens bissaps, 46 basnizas-kungi, 7 wezzaki mahzitaju palihgi un tik pat dauds jaunaki, 50 preekschlassitaji un zitti tahdi basnizas-laudis, un isdallija 1500 nabbageem dahwanas. Gahje arri pa wiffam pa to laifu tas pulks to kristitu zilweku tik warren wairumà, ka jau ohtra gaddu-simtena beigàs tas jau minnehts wezs tehws Tertukkian Reemeru Keiseram un winna leelai rahtam drihkssteja schòhs wahrbus fazzigt azzis: »Mehs kristiti zilweki tik effam walfkaraji, un jau wiffas juhfu weetas, pilssehtas, fallas, zikkadelles, draudschu-teefas, karrapulki, ammati, pillis, un pascha juhfu augsta rahts irr pilnas ar muhsu tizzibas laudim, tà ka pagameem tik winnu elku-deewu nammi irr palikkuschì. Ja mums buhtu sirdi, atreebtees par wiffahm iszeestahm mohkahm un pahri-darrifchanahm, tad mums teescham arri spehka ne truhktu, ar karru zeltees un prassigt teesu un taifnibu; jo mums beedri un draugi atrohdahts ne tik weenà woi ohtra walsti, bet mallu mallàs pa wiffu pafauli. Apdohmajeet, ja mehs kohpà tik ween sabeedrotumees un atstahum Reemeru walfstibu, zik dauds appakschneeku jums tad peetruhktu! Wiffa pafaulè istruhktohs pahre to tukfnesi, fo tè atstahjuschì, un bes laudim un itt kà ismirruse ta pilssehta paliktu, kurrà juhsh dshwojeet, walddidami.« 54.

S t a h s t s ,

Mahrtingsch Lutters sawu Leeniti Deewam ardeewis.

Kad Leenite jaw bija wahja, tad Mahrtingsch Lutters fazzija: »Es winnu jaw gan gauschi mihtloju; bet, mihtais Deews, ja taws prahts irr, winnu peemihtoh, tad arri labpraht pee tewis winnu sinnaschu!«

Un kad winna tà gulleja sawà gultinà, tad winsch tai fazzija: »Leenite, manna meitina, — tu jaw gan labpraht schè paliktu pee sawa tehwa, un labpraht arri aisseetu pee winnu tehwu?« — Un meitina atbildeja: »Gan, tehtin, kà Deewinam patihk.« Un tehws fazzija: »tu, mans mihtais behrningsch, — gars irr labprahtigs, bet meesa irr wahja.« Un winsch apgreesahs apfahret un fazzija: »Es winnu gan itt gauschi mihtloju. Kad meesa jaw tik stipra, kà nu gan gars wehl buhs?«

Un zittu reisi winsch pee winnas gultas bija nofehdees, un fazzija: »Deews eeksch tuhksstoschu gaddeem ne weenam bissapam tik leelas dahwanas naw dewis, ne kà mannim, — (jo Deewa dahwanas mums jateiz!) Zapeh, es dusnojohts par fewi paschu, ka ne preezajohs weenumehr par schahm dahwanahm, lai gan daschu brishdi sawam Deewam dseefminu dseedu, masu pateizibu dohdoh.«

Un kad winnam laulahts draugs leelà noffumstyanà raudaja un waibeja, tad Mahrtingsch to usrunnaja: »Katrina mihta, apdohma jel, fur winna aissees. Un laifam taf tur

aifees. Meesai un affinin tas ammat, ka rauda ar fahpehm, — bet gars irr dshws un labprahigs. Behni ne gudrojahs; — ka winneem mahja, ta schee tizz, un tapehz arri mirst bes fahpehm un bes baillbahm, — tikkaï aismeeg ween. Wiffupreezigaki tee behni mirst, kas septitu gaddu wehl naw panahlfufchi; bet kad wezzaki pahrnahkam, tad fahkam bihtees no mirschanas.«

Tai paschâ nakti Luttera feewai fapni rahdijahs diwi jauni un smukki puifchi, kas wahjo meitinu nahze west us fahfahm, — un Wihlips Mellafemme, Luttera mihlâis draugs un darba beedris, kad no ribta winnus apraudsija, par scho fapni isbihjahs un fazzija: »tee diwi puifchi engelfchus nosihme, kas meitinu ihstâs fahsâs, debbefis pahreweddihs.«

Un kad Leenite, nu patt taifijahs us eefchanu, tad winnas tehws pee gultas zeltâs kritte, un ar gauschahm affarahm raudadams, luhdsahs, ka tas Kungs to atpestitu; — un winna nomirre un aismigge us tehwa rohkahm. — Bet wakkara Wihlips atkal danahze un fazzija: »wezzaku mihlestiba irr Deewa gihmis, kas zilweku firdim irr eespeests. Kad nu Deewa mihlestiba us zilwekeem tik pat leela, ka wezzakeem us paschu behrneem, — tad jaw patti stipra un karsta mihlestiba buhtu, — un — winna tak wehl leelaka! Un Lutters fazzija: mirt mums jamirst, — bet tas irr brihnums, ka Deewa wahrdu mihlotais nahwi ne bauda, bet ka meega aismeeg. Tapehz lai dauds ne gudrojamees, bet no firds lai fakkam: Es tizzu eefsch Jesu Kristu, Deewa Dehlu. Wairaki ne sinnu, nei wairaki ne gribbu sinnaht. — Un atkal winsch fazzija: Kad Adams dshws, t. i. kad winsch grehko, tad nahwe dshwibu parihj; bet kad Kristus mirst un muhs taifno, tad dshwiba nahwi parihj. Gohds Deewam, ka Kristus mirst un wirfû paleek!«

Kad meitinu sahki bija guldinajufchi, tad winsch fazzija: »Tu, manna mihla Leenite, ak tew jaw labbi klahjahs!« — Un ar tahdu mihlestibu to usfaktija, fazzidams: arri tu, mihlâis behrinufsch, zeltees, un spihdesi ka swaigsnite, ka faulite. — Es preezajohs garrâ, — un tak pehz meefas gauschi noffumjohs. Meefa ne gribb meerâ dohtees, — schkir schana pahrlaeku grehta. Irr gan brihnums, — ka sinnu, winna teescham us meeru un us labklahfchanu irr aifgahjufi, — un — ka tak wehl tik gauschi noffumjohs.«

Un kad no draudses nahze, lihki pawaddiht, — un, ka mehds darriht, tehnam fazzija, winneem scha behdas schehl effoh, — tad winsch us teem runnaja: »Zums bija preezatees, jo fwehtu zilweku debbefis efinu atlaidis. Gan pateeki fwehtu zilwezinu. Ak kaut mums tahda aifeeschana buhtu! Ta labprah scho paschu stundu sawu gahjumu pabeigtu.«

Tad weens fazzija: »Irr gan teefa, bet tak karis sawejus labprah paturr;« — un winsch atbildeja: »meefa irr meefa, affins irr affins; bet es preezajohs, ka irr aifgahjufi!«

Pee beschanas, kad dseedaja: »Kungs, ne peeminni pagahjufchus wezzus grehkus;« tad winsch fazzija: »Es luhdsohs, ak Kungs, ne tikkaï wezzus ween, arri schahs paschas stundas grehkus ne peeminni.«

Kad bija apbedduschi, tad winsch fazzija: »Winsch irr ta augfchamzelschana un ta dshwiba; kas eefsch winnu tizz, tas dshwohs, kaut arri mirtu; — un mahjâs atkal pahrnahjis, winsch ta runnaja: meitinai labbi klahjahs, pee meefas un pee dwehfeles. Mums krittiteem zilwekeem naw jafscheljahs; mehâs sinnam, ka ta wajaga notikt. Mehâs sinnam, ka muhschiga dshwofchana mums peederr, jo Deews, kas mums to zaur sawu dehlu un sawa dehla deht irr fohlijis, muhscham ne warr melloht.« — Un us Wihlippu winsch fazzija: »Kad mans behrns atkal warretu atdshwotees, — es, un lai wiffu keifera walstibu

man lihd's nestu, — es to ne wehletohs. Kas tã mirst, tas labbi mirst. Swehtigi irr tee mirruschi, kas eeksch ta Kunga mirst!« — Bet krustam wirsrakstu meitinai, kad 14 gabdu wezza aismigge, tehws patš tã farakstija:

»Scheit duffu, Leenite, Mahrtin Luttera meitina,
Duffu ar wisseem fwehteem fawã gultinã;
Es grehks' esmu peedšimmufi
Un teescham buhtu pasuddufi,
Bet dšihwoju nu preekã debbesis,
Utpestita ta Kunga Kristus affinis.«

55.

• Deewš irr fwehtš un tainš.

Meld. Ta pestischana pee mums nahf.

1. Tu swehtš un tainš effi, Deewš, Lotawi darbi rahda; Tu tainneem leezi laimotees, Tu tohs, kã tehws, apgahda; Bet tee, kas tihscham noseedsahš, Zaur paschu wainu maitajahš, Teem sohdbas pehz jazeesch.

2. Tu wiffas pasaul's waldfais, Mums gudrus bauflus dewis, Pehz scheem tu, tainš tee-fatais, Nospreedis jau pee sewis; Kas tohs atmett, patš maitajahš, Kas teem paklausa, isglahbjahš, Un swehtigs paliks muhscham.

3. Tã, Kungš, jau tainš atmakfa Teem grehzieneem scheitan; Kas tawus bauflus nizzina, Patš nosohdahš jau teitan; Bet teem, kas tewim paklausa, Un tihscham sew ne apgahna, Teem dehfi saldu meeru.

4. Muhs apfuhdš apsinnašchana, Kad tewim pretti darram; Ar mohlahm ta muhs pawadda, Mehs meer' atraft ne warram; Mehs ne wairs nenoseedšigi, Eeksch bailehm effam weenadi, Us tew ne drihksam zerreht.

5. Dasch grehzieneš jau scheitan zeesch Par to, ko darrijs kaunu; Dauds mohlas winna firdi greesch, Par sohdbahm un kaunu; Pehz tahds

atšihst semmigi, Ka ne gribb tizzeht lep-nigi, Ka sohds irr grehku alga.

6. Bet, Deewš, tu sohdi greh'neeku, Lai atgreeschahš pee tewi, Lai dsennahš drihs us swehtibu Un meerina tã sewi. Labb' tam! kas dsennahš swehtitees, No grehku zekkeem atgreestees, Un tawai balsi klausa.

7. Wai tam! kas tew schẽ ne klausa, Un tawus wahrduš smahde, Kas tawu sohdu ne behda, Tahds palaidneekš sew stahde; Kã tam ap firdš buhs pastards? Woi tahds ne krittihs firdš-ehstõs, Kad tewim janahf preekschã?

8. Tee tikkai, kas tew klausa, Deewš, Drohsch preeksch tew nahks ar preeku, Kad tu tohs saukfi, ne bihfees. Tew, fawu apschelneeku, Zaur Jesu schee atgreesigi Zerr' schelastibu semmigi; Tã nahwe tohs ne baidihs.

9. Pehz muhsu darbeem, tainšais Deewš, Tu makfasi ikweenam; Palihdš no wiffa fargatees, Zaur ko us pohstu freenam. Mums nespehzi-geem stahwi klahf, Tohs Jesus zellus ne atstahf, Ka ikweens swehtigs paleef. 13.

• Saderrijs prahtš.

Meld. At tainšais Jesu, fahdu grubtu teefu.

1. Kad, Jesu, gau atmakfaj's naid' ar naidu? Kã drihksu gan ar atreebigu prahtu Preeksch Tu ne kad waidineekeem darrijs waidu; Tu allasch labbu darrijs ne ween draugeem, Bet pascheem fhaugem.

2. Woi, mihtais Kungš, tawš pakfa-dšinejš buhtu, Ja ne atreedtees man wehl nahktu grubtu? Ja tam, kas salihgt gribb ar gohdu, Es ne peedohdu.

3. Tew, mihtais Deewš, par tehwu saukt ne warru, Ja zittus eenihstu ar niknu garru;

Kã drihksu gan ar atreebigu prahtu Preeksch tew nahf klahfu?

4. Lai mihleju, Kungš Jesu, ne ween draugus, Lai arr', kã tu, panessu lehni fhaugus, Lai, kã tee mannim darra, teem ne darru; Pehz tawu garru.

5. Ja zits arr' tihscham man apkaitinatu, Lai tad to peezeeschu ar lehnu prahtu, Lai nahf man prahtã, jif, tu swehtais zeetis, Kã kahšs neleetis. 13.

Labba apsinnaſhana.

Meld. Af taifnais Jefu, kahdu grubtu teefu.

1. Ja, mihtais Deews, ne apfinnohs to launu, Tad ne bihstohs, ka blehdis, fohd' un launu; Tas arr' dohd drohſchibu us tewi zerreht, Tew ween peederreht.

2. Af tawas mohkas! kad firds pahrmett grehkus, Ar fohdu baid, atgreestees panemmi ſpehkus, Arr' tad wehl nofkumft, kad baud' laimi' un preekus, Nisween biht neekus.

3. Ja firds rahj affi to, kas grehks frittis: »Tu ſawai firdi pats ſchahs wahtis fittis, Tu pats itt tiſſcham uswilzees ſchahs behdas, Ar fo firds ehdahs.«

4. Vet leela alga tam, kas ſim' ar preeku: »Gan lahrdinaja meefas prahts pahrlaeku, To-mehr es laimigi tam turrej's pretti, Un greh-koj's retti.«

5. Lai irr, ka ſew uswarreht, man nahj grubti, Tu, ſchehligs Deews, pats paligu atſuhti, Tu man eepreezini, kad warrej's grehku, Tu dewi ſpehku.

6. Kas laime man jo laimigaku darrih's? Taws meers, af Deews, to teefſcham ween padarrih's, Tas ween man drohſchinahs, kad firds ſche ehdahs, Tas kluffehs behdas.

7. Taws meers, Kung's, man dohd ſpehku, paul's leetas Pahr dauds ne apzeenih't, neds tahm doht weetas; Arr' kluffu pazeeft, kad bes wainas teeku Saimoh'ts pahrlaeku.

8. Sirdskaidri pazelt azzis drohſch us tewi, Pilns zerribas, Deews, tewim nodoht ſewi To ween tas drihkt, kam Kristus gars, af Tehtih't, Tas muhs warr ſwehtih't.

9. Gan driht ſche mannas muhscha deenas beigfees, Kas weeglohs nahwi, kad gars pee tew ſteigfees? — Mikhft ſpilwens buhs, mans Deews, kad nahwi zeefchu, Ka pee tew eefchu.

10. Af labbi man! ja tad taws meers irr firdi, Ja teefſcham ſim'u, ka tu man wehl dſirdi; Tad man wehl nahwes-naakti gaischums ſpibdehs, Bailes nobihdehs. 13.

Sirdsſchelaſtib a.

Meld. Nu duſſehs wiſſas leetas.

1. Tu, muhsu ſchehligs Tehtih't, Tu ſpehji, kas ſpeeſch, lehtih't, Mums wiſſu apgahdabt; Ko bandam, to tu dewis, Wiſſs labbums nahj no tewis, Kas firdi warr eepreezinaht.

2. Teem, kas tew pateiz retti, Tu tomehr arr' peemetti, Deews, ſawu ſwehtibu: Lai debbeſ-mantas krahjahs No grehkeem driht atſtahjahs, Lai atſih't tawu laipnibu.

3. Deews, tu gan dewigs eſſi, Tu paligu driht neſſi, Dohd' tahdu praht' arr' man; Lai apſchelojohs arri, Tik labpraht, ka tu darri; Nemm zeetu firdi, Kung's, no man.

4. Lai arr' tik labpraht dohdu, Jsdalkoh't preek' atrohdu, Ta, ka mans peſtitais; Ne kas

to welti luhſe Ur ſawas kaites ſuhdſe. Wiſſſch wiffeem bija ſchehlotaish.

5. Dohd', Deews, man labbu prahtu Arr' ſchehloht wahrſinatu, Ka tu man ſchehlouis. Lai kluffeju arr' behdas Teem, kam firds gauſchi ehdahs, Lai palihdsu neapnizis.

6. Ja labdarroht peekuhſtu, Ja firds man wairs ne luhſtu, Kad zits zeefch grubtu fohd', Tad lai, Deews, tawi wahrdi Man irr un paleek gahrdi: »Tew patih't ween, kas labpraht dohd.«

7. Kas dohd un palihds ſcheitan, Un dewigs rahdahs teitan, To tu, Deews, apſwehti: Zur debbeſis wehl baudih's Tee palihdsigi laudis Jo leela' algu muhschigi. 13.

Skohlneeku rihta-dſeeſma.

Meld. Ja ſche muhsu azzu wahti.

1. Tawa preeſcha, Jefu! nahkam, Lewi, Kung's! meh's luhdsamees, Kad nu ſawus darbus ſahkam: Dohd' teem! »bi isweiktees, Un ka meh's ar rah'nibu Wiſſu deen' pawadditu, Ka meh's, kad to pabeiguschi, Tew pa gehdam dſihwojuſchi.

2. Jauni, Jefu! meh's wehl eſſam, Jauni un neſpehziggi, Grubtibu meh's ne paneſſam, Ja tu mums ne palihdsi, Un firds nepaſtahwiga, Weegla ta un lahriga, Labpraht grihb us grehkeem dſihtees Un ne Debbeſs-Zehwu bihtees.

3. Tu arr' biji jaun's, un augi, Nazare'te dſihwobams, Behru'i bija tawi draugi, Kad tu ghaji mahzidams, Tu paſihſti behru'i fird', Muhsu luhgſchanas tad dſird', Statt' us muhsu waija-dſibu Un nahz' mums par palihdsibu.

4. Tawa preeſcha, Kung's! meh's nahkam, Nahz' tu arri pee mums klah't; Swehti wiſſu, fo eefahkam, Swehti muhsu fird' un praht'; Waddi muhs ikkatru-deen', Kung's, us taweem zekineem, Un aiswedd muhs Tehwa mahjäs, Kad no ſcheijen ja atſtahjahs. 16.